

Vårdval Fysioterapi

Kvalitetsbokslut 2022

Handläggare: Åsa Hedeberg, Vårdvalsenheten

Datum: 2023-05-22

Dokumenttyp:

Diarienummer: **HSN/234432**

Innehållsförteckning

Inledning och bakgrund	3
Verksamhetens förutsättningar	5
Pandemin, Covid-19	5
Omställning till Nära vård	5
Kunskapsstyrning.....	5
Digital utveckling	6
Digitala utomlänsbesök	6
Verksamhetens omfattning	6
Öppettider	6
Direkt patientverksamhet	7
Fördelning av huvuddiagnos	7
Patienters syn på vården.....	9
Nationell patientenkät.....	9
Tillgänglighet.....	12
Tid till medicinsk bedömning	12
Säker vård	14
Patientsäkerhetsberättelser.....	14
Sjukdomsförebyggande metoder och hälsofrämjande arbete.....	14
Fysisk aktivitet på recept.....	14
Våld i nära relation	15
Nationella kvalitetsregister.....	15
BOA.....	15
Primärvårdskvalitet	16
Kompetens och kompetensutveckling	16
Nätverksträffar	17
Specialistkompetens inom fysioterapi	17
Uppföljningsdialoger	18
Avslutning	18

Inledning och bakgrund

Region Värmland och vårdgivarna i vårdval fysioterapi har gentemot invånarna ett gemensamt ansvar att följa upp och utveckla vården. Som ett led i uppföljningen skrivs detta kvalitetsbokslut för år 2022.

Syfte med kvalitetsbokslutet är att ge en samlad bild över fysioterapi inom vårdvalet, dess förutsättning och vilka prestationer och effekter vården gett ur ett kvalitetsperspektiv.

Målet är att verksamheter och politiker ska få en ökad kunskap om kvalitet inom vårdval fysioterapi och dess olika aspekter för att tillsammans kunna ha en dialog om önskad utveckling. Innehållet kan också diskuteras på de olika fysioterapimottagningarna.

Observera att detta kvalitetsbokslut består av ett mycket begränsat urval av data och ger på intet sätt en helhetsbild över verksamheten eller de enskilda mottagningarnas total kvalitet.

Avsikten är att utveckla kvalitetsbokslutets innehåll löpande med både tillkommande data och analyser. Det finns också kvalitetsbrister i den data som kan redovisas idag, vilket till viss del beror på hur registreringar av data görs i Cosmic, exempelvis kring tillgänglighet, diagnoskoder och KVÅ-koder.

Datakälla om inte annat anges är Cosmic/Datalagret/Rapportportalen. När det gäller nationella patientenkäten, saknas resultatet för ett par mottagningar pga för få respondenter.

Dokumentet är sammanställt av Vårdvalsenheten med hjälp av information från område öppenvård och Hälso- och sjukvårdens ledningsstöd.

Layoutmässigt finns förbättringsmöjligheter av dokumentet när det gäller diagramtyper, uppställning och benämningar och läsaren får ha överseende med det. Tid har inte lagts på ombearbetning utan tabeller och diagram har tagits med i det formatet och layouten som finns i grundmaterialet.

Vid årets slut fanns 19 fysioterapimottagningar på primärvårdsnivå inom vårdval fysioterapi privat regi 22 fysioterapimottagningar inom egen regi.

En ny ansökan om att ingå i Vårdval fysioterapi inkom i slutet av 2021, denna fysioterapimottagning startade upp under i Torsby våren 2022 men har sedan behövt avvecklats pga svårigheter att rekrytera fysioterapeut.

Tabellen på nästa sida visar fysioterapimottagningarna i vårdval fysioterapi dec 2022.

Vårdval fysioterapi

Privat regi	Egen regi
Arvika	Arvika
Fysioterapimott. Jösse VC Arvika (Prima vård)	Fysioterapimott. Arvika
Fysioterapimott. Motoriska- Marika Paulin	
Fysioterapimott. Karin Jansson Ski & Fysio	
Hagfors	Hagfors
Fysioterapi Hagfors AB	Fysioterapimott. Hagfors
Hammarö	Hammarö
Fysioterapimott. Hammarö Fysioterapi	Fysioterapimott. Skoghall
Grums	Grums
Fysioterapimott. Capiro Grums	
Karlstad	Karlstad
Fysioterapimott. Klarälvskliniken	Fysioterapimott. Kronoparken
Fysioterapimott. Kasernhöjden	Fysioterapimott. Gripen
Fysioterapimott. Servicehälsan Karlstad	Fysioterapimott. Molkom
Fysioterapimott. Tingvalla Naprapatklirik	Fysioterapimott. Herrhagen
Fysioterapimott. Annorlunda Fysioterapi	Fysioterapimott. Rud
Fysioterapimott. Åsa Berglund	Fysioterapimott. Skåre
Fysioterapimott. FD Fysio	Fysioterapimott. Västerstrand
Fysioterapimott. Markus Jansson	
Kil	Kil
Fysioterapimott. Servicehälsan Kil	Fysioterapimott. Kil
Kristinehamn	Kristinehamn
Fysioterapimott. Sport & Rehab	Fysioterapimott. Kristinehamn
Capiro Fysioterapimott. Vintergatan VC	
Sunne	Sunne
Fysioterapimott. Fryksdalshälsan Fysiorehab	Fysioterapimott. Sunne
Årjäng-Töcksfors	Årjäng-Töcksfors
Fysioterapimott. Töcksfors VC Prima vård	Fysioterapimott. Årjäng
	Torsby
	Fysioterapimott. Torsby
	Fysioterapimott. Likenäs
	Säffle
	Fysioterapimott. Säffle
	Munkfors
	Fysioterapimott. Munkfors
	Filipstad
	Fysioterapimott. Filipstad
	Forshaga
	Fysioterapimott. Forshaga
	Storfors
	Fysioterapimott. Storfors
	Eda
	Fysioterapimott. Charlottenberg

Verksamhetens förutsättningar

Pandemin, Covid-19

Även året 2022 har pandemin med Covid-19 haft påverkan för fysioterapimottagningarna. Först efter sommaren kunde exempelvis verksamheterna inom rehabilitering och fysioterapi erbjuda insatser i grupp. Pandemin har också fört med sig många återbud från patienter och en högre frånvaro bland medarbetarna.

Utbudet av digital kompetenshöjning har fortsatt under 2022, inom fysioterapi har det erbjudits mer omfattande digitala konferenser samt ett stort utbud av kortare webinarium etc.

Omställning till Nära vård

Omställning mot en nära vård kommer ha stor betydelse för fysioterapeuter inom vårdvalet. Genom att utgå från personernas kunskap och se patienter som aktiva medskapare kan vi tillsammans hitta en form för en vård som gör den meningsfull, effektiv, trygg och säker.

Fysioterapeuter jobbar ofta utifrån ett personcentrerat förhållningssätt vilket är en styrka i omställningen. Samtidigt som det finns förbättringsmöjligheter, både i de unimodala insatserna hos fysioterapeut och en utmaning är att samordna multimodala insatser, när ett sådant behov finns. Lösningarna kan skilja sig åt både beroende på de människor som fysioterapeuterna möter samt vilka förutsättningar som finns i de olika verksamheterna. Den nära vården kommer inte att se likadan ut, den behöver alltid anpassas utifrån behov och lokala förutsättningar.

Kunskapsstyrning

Staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har ju tecknat en överenskommelse om att ta fram personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp i syfte att skapa en jämlik och effektiv vård baserad på bästa tillgängliga kunskap. Samtidigt sker framtagande av kliniska kunskapsstöd och vårdprogram.

Av de nationella kliniska kunskapsstöden som nu är publicerade är det flertalet av dessa som har en direkt påverkan på fysioterapi på primärvårdsnivå. Exempelvis vårdförlopp för höftledsartros, knäledsartros, långvarig smärta, osteoporos och den generiska modellen för kliniskt arbete inom rehabilitering. Under 2022 har fysioterapeuter från primärvården varit engagerade i implementeringen av dessa.

Exempel på ytterligare kunskapsstöd är vårdförlopp för Kronisk obstruktiv lungsjukdom (KOL), Hjärtsvikt, Stroke och TIA. I dessa tre vårdförlopp lyfts att patienterna bör få insatser av bland annat fysioterapeut. Det finns en förbättringspotential för att fler patienter med dessa diagnoser, ska få insatser av fysioterapeut.

Diagnoserna KOL, hjärtsvikt och stroke lyfts också i primärvårdskvalitet rehabindikatorer, dels om patienter med dessa diagnoser har fått insats av fysioterapeut samt om åtgärderna har följsamhet till respektive vårdförlopp.

Digital utveckling

Den digitala utvecklingen kan påverka tillgängligheten till fysioterapeuter inom vårdval fysioterapi, och numera finns det ytterligare sätt att få insatser. Ett digitalt möte inom fysioterapi kan vara ett videomöte i realtid, chatt med patienten samt meddelandehantering asynkront (asynkront kan beskrivas som digital brevväxling, vilket betyder att meddelanden skrivs till varandra men inte i realtid.) Via digitala system kan digitala besök genomföras och det finns system som stödjer att träningsprogram, checklistor och annat arbetsmaterial kan lagras/sändas mellan vårdgivare och patient.

Fysioterapeuter inom vårdval har kommit olika långt i den digitala utvecklingen, för att förbättra tillgängligheten och erbjuda möjligheten att fler patienter kan använda digitala tjänster förväntas nu en fortsatt utveckling inom området.

Digitala utomlänsbesök

Enligt Patientlagen så kan alla medborgare söka öppen vård i hela Sverige och utförande region kan debitera patientens hemregion en kostnad enligt Riksavtalet. Detta har inneburit att digitala vårdgivare som har avtal med en region kan "sälja" den tjänsten i hela Sverige. Region Sörmland som har merparten av avtalen med digitala vårdgivare (på grund av att de har låg eller ingen patientavgift) har sammanställt statistik för kostnaderna per leverantör och region. Region Värmland ersatte år 2022 den digitala vårdgivaren Joint Academy med ca 1,63 miljoner kronor. Denna summa är lägre än 2021 och detta beror på att leverantören inte var godkänd mellan 1 juni 2022 till 9 januari 2023, så då kunde ingen fakturering göras. Joint Academy är sedan januari godkända för besök som görs inom atrosskola, behandlingen ska då också ha föregåtts av en atrosdiagnos som ställts vid en klinisk fysisk undersökning samt att max antal besök per individ är 10 st per 12 månadersperiod.

Verksamhetens omfattning

Öppettider

Öppettider och telefontider på fysioterapimottagningarna varierar. I förfrågningsunderlaget framhålls att mottagningen ska vara tillgänglig på så sätt att varje heltidsresurs, varje vecka, har öppet för patienter i 40 timmar. I genomsnitt fördelat under hela året. Verksamheten har möjlighet att tillfälligt under en kort begränsad tid stänga för planerings- och utbildningsdagar samt semester. Villkor för stängning är att vårdgivaren skapar samarbete med andra vårdgivare om omhändertagandet av patienter.

Vårdgivaren ska vara tillgänglig per telefon för tidbokning, rådgivning, bedömning och prioritering av vårdbehov och för oplanerade besök. Vid tider då verksamheten inte har öppet ska telefonsvarare ge information om öppettider och hänvisa till www.1177.se.

Direkt patientverksamhet

I kommande tabell visas registrerade besök på fysioterapimottagningen. I förfrågningsunderlaget är prestationskravet 1200 besök inklusive enskilda besök, gruppbesök och distanskontakter och digitala besök.

Antalet besök anges här som en information om verksamheten. Det ligger inte någon värdering i besöken, innehållet i besöken syns inte i dessa siffror. Det har exempelvis betydelse om det är ett nybesök eller återbesök, vilken diagnos/diagnoser patienterna har, vilken ålder, fysisk och kognitiv funktionsnivå.

Under 2022 utfördes 79 202 st besök inom vårdval fysioterapi, av dessa utfördes 48% inom privat regi och resterande 52% i egen regi. Antalet besök är en ökning jämfört med 2021 då besöksantalet var 76 267 st. Antalet kontakter per individ på respektive mottagning var i genomsnitt 3,33, men med en stor variation.

Tabell antalet besök per månad på respektive mottagning inom vårdval fysioterapi 2022

Ett besök kan vara ett fysiskt enskilt besök, gruppbesök, kvalificerad telefonkontakt eller ett digitalt besök. Inom vissa verksamheter arbetar en fysioterapeut och inom vissa arbetar flera fysioterapeuter därav visas också i tabellen ett snitt på antalet besök per heltid inom respektive verksamhet.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Totalsumma	Snitt antal besök per heltid
Fysioterapi Hagfors AB	67	119	130	75	139	140	56	124	179		165	76	1 270	1270
Primärvårdsrehabiliteringen i värmaland	3 156	3 435	4 013	3 103	3 909	3 270	1 712	3 160	3 822	3 527	3 853	3 093	40 053	974
Karin Jansson Ski & Fysio	111	125	129	77	144	126	60	94	142	116	121	50	1 295	1295
Praktikertjänst AB, Kasernhöjden	115	116	121	130	205	175	72	182	325	305	357	266	2 369	1215
Marika Paulin	43	26	66	45	74	70	11	47	79	101	103	54	719	899
Tingvalla Naprapatklirik AB	699	659	888	749	792	655	182	594	752	859	899	373	8 101	1280
Annorlunda Fysioterapi	103	120	150	84	149	154	44	85	135	89	51	30	1 194	1194
Fryksdalshälsan FysioRehab AB	118	118	166	115	118	129	45	114	136	100	87	116	1 362	1126
Klarälvskliniken AB	72	116	109	108	118	108	52	77	121	133	110	79	1 203	1203
Sport & Rehab AB	126	100	137	108	136	115	31	97	100	90	107	52	1 199	1199
Fysioterapimottagningen Töckfors VC	124	113	148	139	151	135	3	111	163	133	132	93	1 445	1445
Capio Hälso och Sjukvård AB F-Grums	451	493	752	658	682	634	297	467	654	621	637	452	6 798	1275
Servicehälsan i Värmland AB	34	62	71	64	70	69	13	74	93	137	149	110	946	728
Hammarö Fysioterapi	213	258	291	123	133	114	62	127	138	119	118	60	1 756	1282
Åsa Berglund AB	116	120	148	106	114	118	6	116	141	94	102	48	1 229	1229
Fysioterapimottagningen Jösse VC Arvika	99	123	131	126	216	263	148	218	263	251	216	186	2 240	1325
Capio Hälso och sjukvård AB Vintergatan	143	216	362	287	343	260	93	301	379	404	382	292	3 462	1186
Markus Jansson Fysioterapi AB	3	98	124	131	94	138	94	73	122	96	131	53	1 157	1258
FD Fysio AB	-	37	185	178	148	154	155	-	130	96	2	4	1 089	1266
Evomed AB	-	-	-	61	127	127	-	-	-	-	-	-	315	984
Totalsumma	5 793	6 454	8 121	6 467	7 862	6 954	3 136	6 061	7 874	7 271	7 722	5 487	79 202	

Fördelning av huvuddiagnos

Av de registrerade besöken inom vårdval fysioterapi (källa FYS002) så har drygt 70% av dessa besök en huvuddiagnos gällande sjukdomar i det muskuloskeletala systemet. Inom denna grupp är ryggåkommor den mest frekventa diagnosen. Andra stora diagnosgrupper är patienter med nack- och skulderproblem samt artros. Många patienter som söker fysioterapeutmottagning har ospecificerad smärta eller värk. Ytterligare en stor patientgrupp är de som varit med om olika typer av skador som frakturer, whiplash, luxationer samt ligament eller ledbandsskador.

Under 2022 infördes primärvårdskvalitet rehabindikatorer, vilket möjliggör ytterligare en uppföljning av vårdval fysioterapi. Primärvårdskvalitet rehabindikatorer fokuserar på vissa kroniska diagnoser och även på patienter med samsjuklighet. I primärvårdskvalitet rehab indikatorer följs nedan områden:

- Samsjuklighet/prioritering
- Atros
- KOL
- TIA/stroke
- Levnadsvanor
- Samverkan
- Inkontinens
- Depression
- Stressrelaterad ohälsa
- Osteoporos
- Hjärtsvikt

Vi kan se att för alla dessa diagnoser med undantag från artros så är det väldigt få som får insatser av fysioterapeut, trots att det finns evidens och hög prioriteringsordning. En anledning till detta kan vara att dessa patientgrupper inte söker fysioterapeut i samma utsträckning som vid åkommor kopplat till det muskuloskeletala systemet.

2% av besöken under 2022 har en huvuddiagnos inom det neurologiska området (ex Parkinson, MS, spänningshuvudvärk, migrän). Hjärtsvikt står för 0,5%, KOL (Kronisk obstruktiv lungsjukdom) för 0,5% och stroke 0,5%.

Olika former av yrsel har kodats som huvuddiagnos vid 1,2% av besöken och 1,8% av besöken har huvuddiagnoser kopplat till stressrelaterad psykisk ohälsa psykiatri (ex ångest, depression, ätstörning, utmattningssyndrom).

På totalen för vårdval fysioterapi syns inga tydliga skillnader mellan egen regi och privat regi. På enskilda mottagningar där endast en fysioterapeut arbetar så finns det några fysioterapimottagningar som skiljer sig gällande fördelning av huvuddiagnoser. Någon mottagning har en högre andel patienter med ospecificerad smärta eller värk. En annan mottagning har en högre andel patienter med ortopedisk eftervård, ytterligare en annan mottagning har många besök med huvuddiagnosen yrsel och en mottagning med fler Atrospatienter. Det finns också en mottagning som har högre andel av sina besök kopplat till huvuddiagnoser inom psykiatri (utmattningssyndrom, stress och ångesttillstånd).

Kvalitet på indata kan också påverka siffrorna och i detta fall är förutsättningen att diagnoskoda rätt. Därutöver kan det vara så att en patient söker för en åkomma ex ryggsmärta där det sedan kan finnas många andra aspekter kopplat till smärta som visar sig längre fram i omhändertagandet. Det kan också vara en patient som söker för atros, men också har diagnosen hjärtsvikt och därmed också i behov av fysioterapeutiska interventioner kopplat till denna sjukdom.

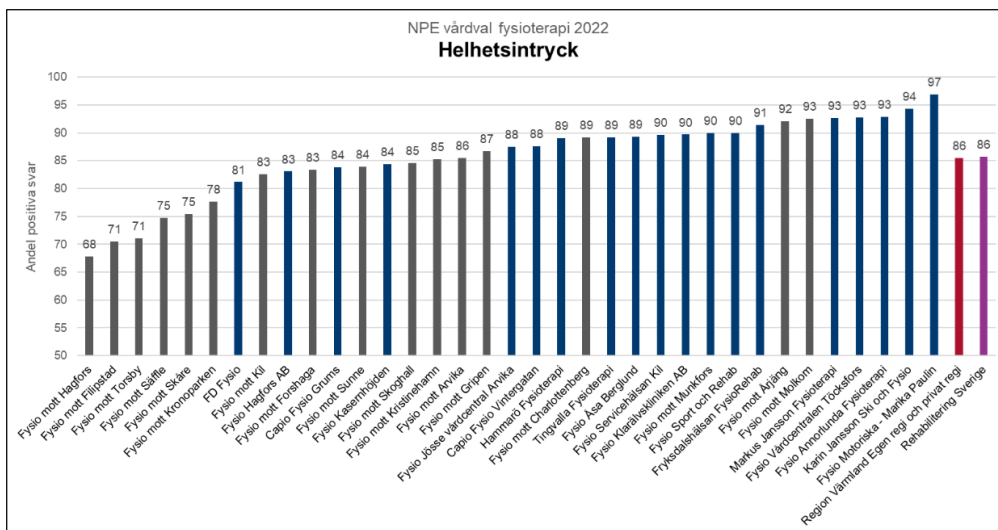
Patienters syn på vården

Nationell patientenkät

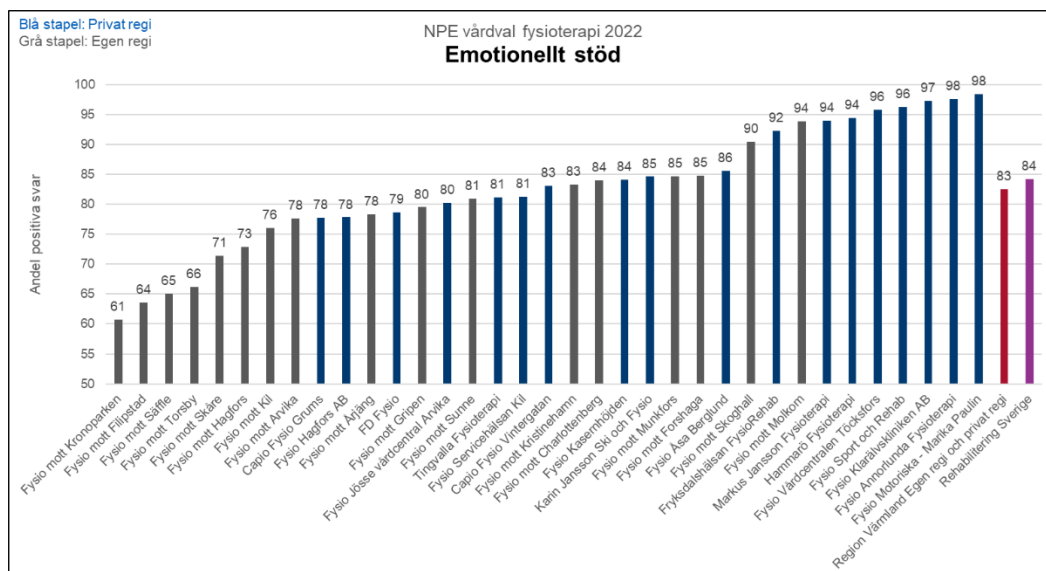
Nationell patientenkät (NPE) genomfördes hösten 2022. Resultatet finns per fråga och grupperat till följande dimensioner:

- Helhetsintryck
- Emotionellt stöd
- Delaktighet och involvering
- Respekt och bemötande
- Kontinuitet och koordinering
- Information och kunskap
- Tillgänglighet

Resultatet redovisas för dessa dimensioner i denna rapport. Källa är NPE. Följande fysioterapimottagningar har exkluderats pga för få respondenter: Likenäs, Servicehälsan Karlstad, Rud, Herrhagen och Storfors.

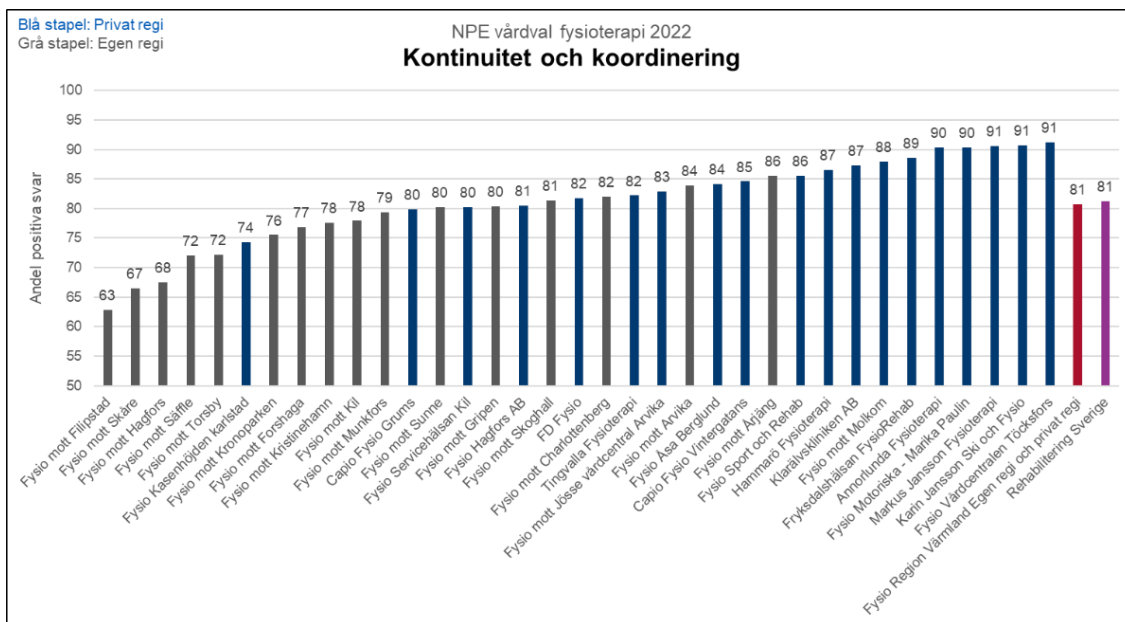

Dimensionen helhetsintryck avser att belysa patientens upplevelse av vården som helhet, övergripande förväntansstyrda faktorer, upplevd effektivitet och upplevt utfall samt omhändertagande och trygghet.

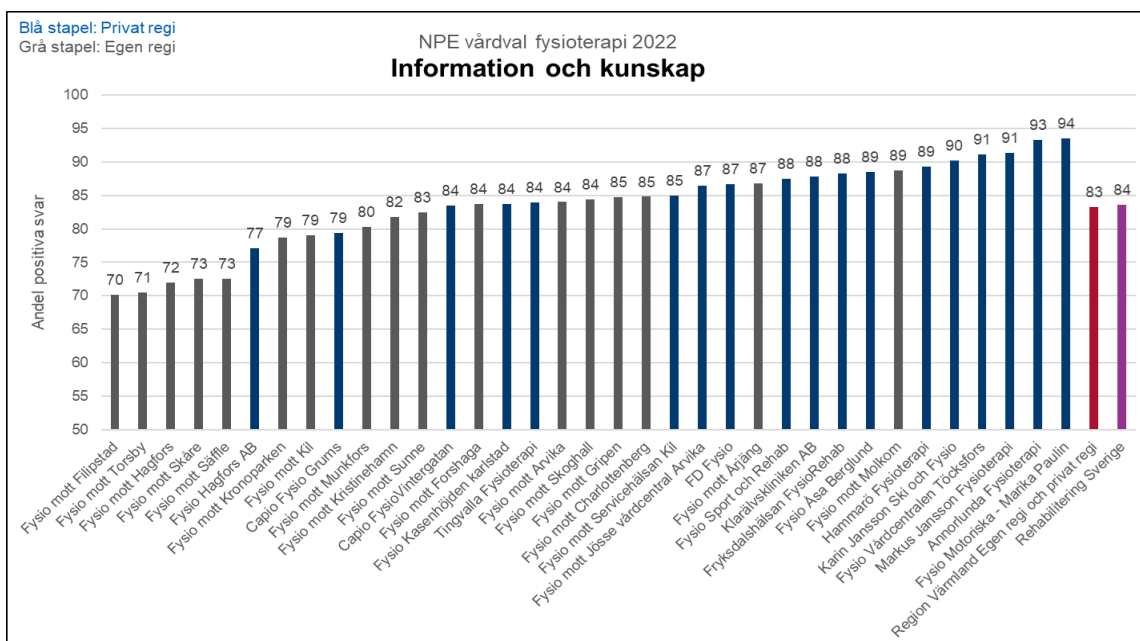

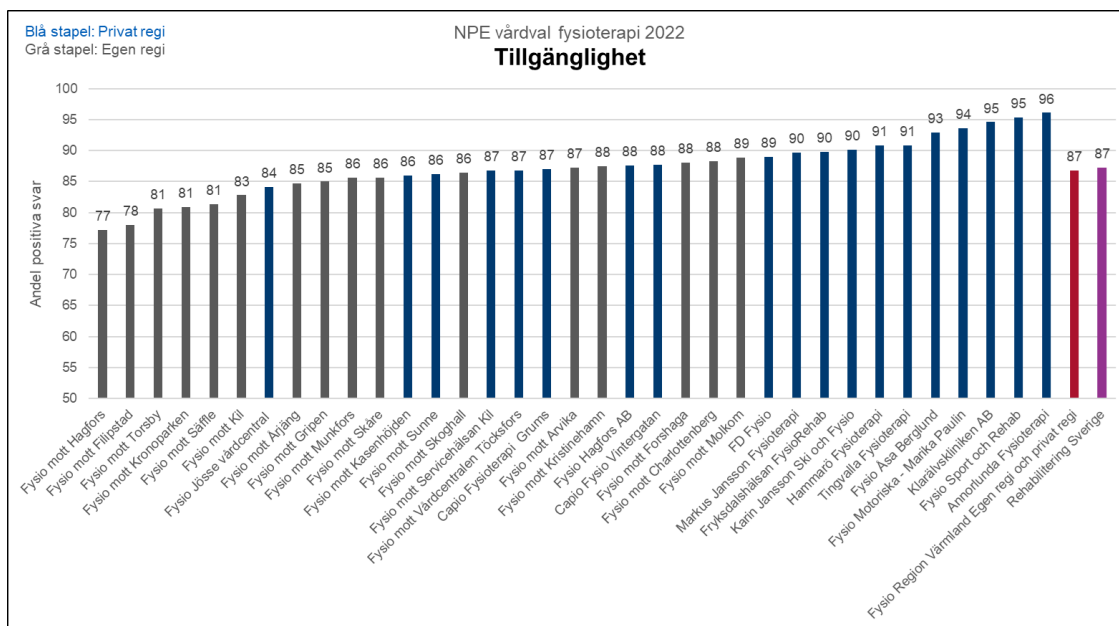
Dimensionen respekt och bemötande avser att belysa patientens upplevelser av vårdens förmåga till ett bemötande anpassat till individuella behov och förutsättningar. Parametrar som följs upp är om bemötandet präglades av respekt utifrån allas lika värde, medkänsla, engagemang och omsorg.

Dimensionen avser att belysa patientens upplevelser av vårdens förmåga till kontinuitet och koordinering. Alltså hur väl patientens vård samordnas internt och externt. Parametrar som följs upp är hur patienten upplever personalens förmåga att samarbeta med varandra i relation till patienten. Dimensionen innehåller även uppföljning av patientönskan, avseende kontinuitet.

Dimensionen information och kunskap avser att belysa hur väl patienten upplever att vården förmår informera och kommunicera på ett sätt som är anpassat till patientens individuella förutsättningar och på ett proaktivt sätt. Detta innefattar information om förseningar och väntetider, att patienten får svar på sina frågor på ett begripligt sätt. Att patienten får information om behandling, biverkningar och varningssignaler att vara uppmärksam på. Dimensionen avser även att belysa patientens upplevelse av hur väl närstående involveras.

Dimensionen tillgänglighet avser att belysa patientens upplevelser av vårdens tillgänglighet vad avser närhet, kontaktvägar och personalens tillgänglighet för patienten och patientens anhöriga.

Tillgänglighet

Tid till medicinsk bedömning

Mätningen omfattar patienter som bedömts vara i behov av ett första besök för ett nytt hälsoproblem eller för en kraftig försämring av ett tidigare känt hälsoproblem. Patienter som själva valt att vänta längre än tre dagar ingår inte i redovisningen.

Med medicinsk bedömning avses en slutsats av bedömningen som är dokumenterad i form av en diagnos eller åtgärdskod i patientens journal eller motsvarande.

Den förstärka vårdgarantin styr mot en hög tillgänglighet, där dagens arbete hanteras idag istället för att skjutas på framtiden. Därutöver kan det vara en hjälp mot en mer jämlik vård, där bedömningen av behovet av vård och prioriteringen görs efter en kvalificerad medicinsk bedömning istället för att man försöker bedöma det på en telefonrådgivning eller liknande.

En svårighet med den förstärkta vårdgarantin är att den är konstruerad utifrån ett arbetssätt där man har alla professioner tillgängliga och kan göra en triagering till ”rätt” profession och på så vis utnyttja resurserna på bästa sätt. Som det ser ut idag inom Region Värmlands egen regi och för de flesta privata vårdgivare inom vårdval fysioterapi, så är inte fysioterapi-mottagningarna integrerade med vårdcentralerna. Det saknas bra system för att hjälpas åt att uppnå vårdgarantin (både mellan olika vårdgivare och mellan olika professioner inom samma vårdgivare).

En annan svårighet är att en stor del av vårdval fysioterapi verksamhet inte innefattas av den förstärkta vårdgarantin, tex postoperativ rehabilitering vilket kan resultera i svårigheter att prioritera.

Vad det gäller uppföljningen av vårdgarantin ser vi stora luckor i redovisning och siffror och det behöver arbetas med kvalitetssäkring av indata. En del i detta är att säkerställa en likvärdig bedömning gällande vad som är vårdgarantipatient och inte.

Det föreligger stora skillnader i data mellan de olika mottagningarna både gällande uppfyllnad, men också vad det gäller antalet vårdgarantipatienter per mottagning (både vid jämförelse mellan mottagningar där en fysioterapeut arbetar och i jämförelse där flera fysioterapeuter arbetar).

Nedan tabell visar totalt antal genomförda vårdgarantikontakter, varav antal och andel inom tre dagar enligt INDT002, som är den data som också skickas till SKR databas Väntetider i vården.

Totalt antal genomförda vårdgarantikontakter, varav antal och andel inom tre dagar.

Year Verksamhetsområde	2021			2022		
	andel ≤ 3d	antal ≤ 3d	totalt antal	andel ≤ 3d	antal ≤ 3d	totalt antal
Annorlunda Fysioterapi	94 %	30	32	100 %	19	19
Åsa Berglund	9 %	15	164	15 %	21	136
CAPIO VÅRDCENTRAL VÅLBERG	51 %	113	223	53 %	91	172
CAPIO VÅRDCENTRALEN VINTERGATAN KRISTINEHAMN				52 %	187	362
FD Fysio				24 %	26	110
Fryksdalshälsan Fysiorehab	79 %	95	121	79 %	96	121
FysioRehab Kristinehamn	73 %	53	73			
Fysioterapi Hagfors	92 %	243	265	90 %	233	258
Fysioterapimottagningen Servicehälsan	76 %	118	155	72 %	182	252
Hammarö Fysioterapi	50 %	77	154	65 %	120	184
Jösse vårdcentral Arvika	92 %	47	51	84 %	122	145
Karin Jansson Ski och Fysio	75 %	106	142	89 %	105	118
Klarälvskliniken	59 %	78	132	30 %	37	124
Märkus Jansson Fysioterapi				63 %	81	128
Motoriska fysioterapi – M Paulin	57 %	4	7	50 %	1	2
PRIMÄRVÅRDSREHABILITERINGEN	35 %	3 204	9 067	30 %	2 355	7 830
Sport och Rehab	24 %	62	254	27 %	58	213
Tingvalla Naprapatklirik	31 %	325	1 047	26 %	298	1 131
Vårdcentralen Kasernhöjden Karlstad	25 %	120	472	31 %	191	625
Vårdcentralen Töcksfors	55 %	11	20	75 %	9	12
Totalt	38 %	4 701	12 379	35 %	4 232	11 942

Säker vård

Patientsäkerhetsberättelser

Enligt 3 kap §10 i Patientsäkerhetslagen ska vårdgivare senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Patientsäkerhetsberättelsen ska vara en beskrivning av det systematiska patientsäkerhetsarbetet som har skett under föregående år vilka åtgärder som gjorts för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som nåtts.

Enligt uppföljningsbilagan för vårdvalfysioterapi ska alla verksamheter inom privat regi lämna in sina patientsäkerhetsberättelser för 2022. Några av fysioterapimottagningarna ingår i en concerns patientssäkerhetsberättelse ex Capio närsjukvård, Praktikertjänst, Prima vård och Region Värmland.

SKR har utarbetat en ny mall som stöd för patientsäkerhetsberättelsen. Den är framtagen för att den ska stämma överens med den nationella handlingsplanen. Mallen är ett stöd i arbetet med patientsäkerhet och kan även användas av alla vårdgivare oavsett storlek. Flera av verksamheterna inom vårdval fysioterapi har använt den nya mallen.

Sjukdomsförebyggande metoder och hälsofrämjande arbete

Rörelse mot hälsofrämjande, sjukdomsförebyggande och proaktiva insatser, en del i detta arbete är att tillfråga patienterna om deras levnadsvanor. Vilket också kan följas i datalagret/rapportportalen (Q006), men i dagsläget publiceras inga data då registreringen är bristfällig. Detsamma gäller kvalitetsindikatorerna för levnadsvanor som också finns med i primärvårdskvalitet.

I den nationella patientenkäten svarar patienterna på om behandlaren har diskuterat någon av levnadsvanorna; tobak, motion, matvanor och/eller alkohol. *Har behandlaren diskuterat följande levnadsvana med dig?*

På i stort sett alla fysioterapimottagningar har runt 20% av patienterna svarat att levnadsvanorna tobak, matvanor och/eller alkohol har diskuterats. Cirka 70% svarar att motionsvanor har diskuterats. Genom att öka den fysiska aktiviteten kan vi förebygga och behandla många sjukdomar. Patienter som behöver stöd med detta kan få Fysisk aktivitet på recept, FaR. Fysisk aktivitet kan minska risken för eller förbättra flera olika sjukdomar, till exempel dessa: högt blodtryck och stroke, kärlkramp och hjärtinfarkt, diabetes, benskörhet och benbrott, ont i ryggen, depression, demens och vissa cancersjukdomar.

Fysisk aktivitet på recept

Behandling med FaR består av tre delar:

- Samtal om fysisk aktivitet.
- Skriftlig ordination av en eller flera fysiska aktiviteter som är anpassade till ditt hälsotillstånd, din livssituation och dina intressen.
- Uppföljning utifrån ditt behov.

Inom vårdval fysioterapi följs antalet förskrivna FaR i samband med bokade kontakter (källa VUF01)

Antal FaR förskrivna på fysioterapimottagning	2020	2021	2022
Totalt	207	565	171
Andel inom egen regi	52%	19%	28%
Andel inom privat regi	48%	81%	72%

Antalet FaR fångas med KVÅ-kod, om en mottagning missar denna kodning påverkar det utdata.

Våld i nära relation

Det finns ett starkt vetenskapligt stöd för att ett liv där våld eller hot om våld förekommer påverkar hälsan negativt. Därför måste våld som orsak till sjukdom och ohälsa undersökas för att kunna erbjuda god vård. Genom att ställa frågor om våld och berätta om konsekvenserna för hälsan visar hälso- och sjukvården att våld är ett oacceptabelt beteende. Fysioterapeuten är en av flera professioner som är viktiga i arbete att upptäcka och identifiera personer som utsatta för våld samt informera och motivera till stödinsatser. I samband med Socialstyrelsens nya föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relation (1 november 2022) så har alla privata vårdgivare inom vårdval fysioterapi fått kompetenshöjning inom området. Inom egen regi genomfördes en utbildning tidigare under året.

Nationella kvalitetsregister

Ett fåtal Nationella Kvalitetsregister samlar information från fysioterapeutens bedömning eller behandling. Men BOA-registret är ett av få (Bättre Omhändertagande av patienter med Artros), sedan januari 2023 har BOA-registret bytt namn till Artrosregistret.

BOA

[BOA är ett nationellt kvalitetsregister](#) och förkortningen står för Bättre Omhändertagande av patienter med Artros. Syftet med BOA-registret är att följa upp och optimera grundbehandling för patienter med artros. Information, träning och viktkontroll är grunden i behandling av artros enligt både nationella och internationella riktlinjer.

Coronapandemin har påverkat vården av patienter med artros, även under 2022. Under hösten har artrosskolarna i Region Värmland återupptagits på flera mottagningar, men ännu inte i samma omfattning som innan pandemin.

Registreringarna i BOA-registret har minskat under pandemin och täckningsgraden är fortsatt mycket bristfällig inom både egen regi och privat regi. Bland fysioterapeuterna är det många som upplever att registreringen i BOA tar mycket tid då den sker manuellt, men enligt förfrågningsunderlaget ska denna registrering göras av samtliga inom vårdval fysioterapi med syftet att följa upp och optimera grundbehandling för patienter med artros. Därutöver ingår BOA i den nationella kunskapsstyrningen, flera indikatorer

för vårdförloppet höftledsartros hämtas från BOA och detsamma gäller för vårdförloppet knäledsartros.

Önskvärt att så klart att hanteringen av kvalitetsregister automatiseras, ett arbete pågår inom kundgrupp Cosmic och Region Kalmar är ansvarig. Arbetet påbörjades i början av 2022, planen är att automatiseringen sedan ska kunna spridas till övriga Cosmic-kunder.

Primärvårdskvalitet

[Primärvårdskvalitet](#) är ett nationellt system för kvalitetsdata i primärvården med syfte att stödja förbättringsarbete och uppföljning genom analys, reflektion och lärande.

Primärvårdskvalitet omfattar kvalitetsindikatorer samt tekniska lösningar som ska göra det enkelt att få ut kvalitetsdata om patienter, sjukdomsgrupper och verksamheten automatiskt utan dubbelregistrering.

Vårdcentraler och rehabenheter som använder Primärvårdskvalitet kan se all data om sin egen verksamhet och även följa upp vården av enskilda patienter. I Region Värmland ingår vårdcentralerna i primärvårdskvalitet sedan flera år tillbaks, i december 2021 tog hälso- och sjukvårdsledningen beslut att också införa mätning av indikatorer enligt primärvårdskvalitet för vårdval fysioterapi och sedan juni 2022 kan vi inom vårdval fysioterapi följa rehabindikatorerna i primärvårdskvalitet.

Exempel på rehabindikatorer i primärvårdskvalitet:

• Andel patienter med kronisk sjukdom som har rehabiliteringsplan eller Samordnad individuell plan (SIP)	
• Artros	- förekomst, artrosskola, handledd träning
• KOL	- förekomst, 6 min gångtest, energibesparande tekniker, handledd träning, patientutbildning
• TIA/stroke	- förekomst, tränat ADL, balansträning, tränat kondition och styrka
• Urininkontinens	- förekomst, bäckenbottenträning
• Stressrelaterad ohälsa	- förekomst

Ovan exempel på rehabindikatorer fångas via KVÅ-koder, flera av dessa kudas inte idag i Region Värmland. Det innebär att ett relativt omfattande arbete behöver göras för att uppfylla kvalitén på indata, även om systemstödet är välfungerande. Detta arbete har påbörjats under hösten 2022 och är ett långsiktigt arbete. Därutöver vet vi att det idag, inte är patienter med ovan nämnda kroniska sjukdomar som i någon större omfattning får insatser av fysioterapeut inom vårdval fysioterapi (undantag artros).

Kompetens och kompetensutveckling

Region Värmland har ett viktigt uppdrag och medarbetarnas kompetens är avgörande för att vi ska kunna möta framtidens behov, med god vårdkvalitet och hög patientsäkerhet.

Inom vårdval fysioterapi förfrågningsunderlag ingår att följa upp verksamheternas kompetensplaner, vi kan då se att utbudet på fysiska utbildningar har kommit igång under 2022 och utbudet på digitala kvarstår. Kompetenshöjning bland fysioterapeuter inom primärvård handlar både om kliniska och teoretiska kurser på avancerad universitetsnivå samt i andra fall mindre omfattande utbildningar och det finns ett behov av båda delarna.

Nätverksträffar

Under 2022 har återigen nätverksträffar genomförts inom vårdval fysioterapi, dessa ska bidra till att fysioterapeuter inom vårdvalet håller sig uppdaterade inom fysioterapi på primärvårdsnivå, det är ett led i att säkra en god och nära vård. Nätverksträffarna är en träffpunkt för fysioterapeuter inom vårdval fysioterapi och ska ge möjlighet till kollegialt utbyte. Under våren genomfördes en heldagsträff med fokus på nära vård, kunskapsstyrning samt bland annat e-tjänster och informationssäkerhet. Under hösten arrangerades ytterligare en träff som innehöll föreläsningar kopplat till artros och hjärtrehabilitering samt specialistutbildning för fysioterapeuter.

Specialistkompetens inom fysioterapi

Specialister inom fysioterapi behövs för att möta dagens och morgondagens krav på hälso- och sjukvården. Den treåriga grundutbildningen till fysioterapeut ger en mycket bra bas för att möta flera av de krav som patienter och hälso- och sjukvården bör ställa på fysioterapeuter. Som all annan hälso- och sjukvård blir även fysioterapi mer specialiserad och avancerad, därav behövs fysioterapeuter med specialistkompetens. Idag finns 17 specialisteriktningar inom fysioterapi, exempel på dessa är Mental hälsa, Neurologi, Gynekologi och urologi, Onkologi, Ortopedi, Ortopedisk manuell terapi (OMT), Pediatrik, Primär hälso- och sjukvård, Respiration, Reumatologi, Smärta och smärtrehabilitering och Äldres hälsa.

I dagsläget finns i Sverige knappt 1200 yrkesverksamma specialistfysioterapeuter, fler än hälften av dessa är verksamma i Stockholm. Antalet yrkesverksamma specialistfysioterapeuter i Värmland är 13, ett antal av dessa arbetar privat på den nationella taxan, några fysioterapeuter arbetar kliniskt men utanför primärvården och en till två inom vårdval fysioterapi. Därutöver arbetar några specialistfysioterapeuter med uppdrag inom region Värmland, men ej kliniskt.

Fysioterapeut med specialistkompetens behövs på alla vårdnivåer och det stämmer också överens med implementering av kunskapsstyrningen och Region Värmlands karriärutvecklingsmodell för fysioterapeuter. Vid fullmäktige i juni 2022 beslutades att ge en möjlighet för fysioterapeut med specialistkompetens att ansöka om ett utökat uppdrag som kan innebära att handleda kollegor och erbjuda second opinion. Under hösten 2022 har det arbetats fram rutiner för att implementera denna fysioterapeut med specialistkompetens i vårdval fysioterapi. En specialist i primärvård har sökt och beviljats uppdraget inför 2023.

Uppföljningsdialoger

Under 2022 har uppföljningsmöten genomförts med de fysioterapi-mottagningar som startat upp under åren med pandemin. Dessa uppföljningar har varit digitala möten och genomförts av vårdvalsenheten. Under hösten har det också gjorts en plan för fysiska uppföljningsdialoger med samtliga fysioterapimottagningar inom vårdvalet, dessa kommer genomföras mars-juni 2023. De kommer följa Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) [metodstöd](#), för en dialogbaserad verksamhetsuppföljning. Metoden bygger på vetenskaplig evidens, beprövad erfarenhet från flera regioner samt Socialstyrelsens Föreskrift och allmänna råd om Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9. Därutöver har fysioterapimottagningarna inom vårdvalet under 2022, inkommit med sina ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Avslutning

Fysisk aktivitet och fysioterapi har mycket bra effekt för folkhälsan i stort och vid behandling av många sjukdomar. Det finns både känd kunskap och forskning som belägger det. För en rad sjukdomar är fysisk träning den bästa medicinen. Det gäller till exempel artros, hjärt- och kärlsjukdomar och KOL, kroniskt obstruktiv lungsjukdom, där fysisk aktivitet är ett nödvändigt komplement till läkemedel. Det är en stor utmaning i att informera och motivera medborgare och patienter.

Framgångsfaktorer vid all träning är att den bedrivs med viss kontinuitet och att det hälsofrämjande beteendet måste fortgå över tid. Det finns ett starkt stöd i forskningen för att den som får professionell vägledning av en fysioterapeut har större chans att lyckas, än den som inte får det. Detta då fysioterapeuter är skolade att träna sjuka människor. Och att göra det utifrån ett patientperspektiv som tar till vara och underlättar individens förmåga till fysisk aktivitet därutöver behövs samverkan med andra professioner och civilsamhället exempelvis patientföreningar, Friskvården Värmland, Hälsocoacher och träningsanläggningar.

I omställningen mot en nära vård kommer fysioterapeuter inom vårdvalet ha stor betydelse för hälso- och sjukvårdens förflyttning med fokus på person och relation, patienter som aktiva medskapare och ett hälsofrämjande arbete. Kunskapsstyrningen och den digitala utvecklingen kommer främja en mer jämlik och effektiv rehabilitering samtidigt som det är en utmaning för vårdval fysioterapi. Inom flertalet av vårdförloppen som involverar fysioterapi på primärvårdsnivå lyfts teamsamverkan och även här står primärvården för en stor utmaning

Region Värmland och vårdgivarna i vårdval fysioterapi har gentemot invånarna ett gemensamt ansvar att följa upp och utveckla vården. Kvalitetsbokslutet är en del i detta, därutöver finns ett krav på Regionen att informera om de leverantörer som ingår i vårdvalen, information ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig. Denna information behöver förbättras till invånarna.